

Aan
de gemeenteraad

Datum 1 oktober 2024
Zaaknummer 2024-0100012
Betreft Vaststellen Begroting 2025

Vergadering van
Portefeuillehouder: Wim van der Kruijff
Begrotingsprogramma Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht
Kernteam/Opgave: Versterking Bestuur & Organisatie - Planning & Control
Auteur: Jos Rademakers
E-mail: j.rademakers@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Japke Geertsma
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

de Programmabegroting jaar 2025 vast te stellen;

kennis te nemen van de Meerjarenraming jaar 2026 tot en met 2028;

het volgende krediet (zonder effect op het totale begrotingssaldo) te verhogen:

a. Ambities openbare ruimte, € 4.750.000,- in jaar 2026 en € 4.750.000,- in jaar 2027;

het volgende krediet (zonder effect op het totale begrotingssaldo) te verhogen:

a. Gymzaal Latourpad, € 870.000,- in jaar 2025;

de aanvullende beleidsindicatoren op te nemen in de toekomstige P&C-producten (programmabegroting en jaarstukken);

een bestemmingsreserve "Op weg naar ombuigingen" te vormen ten behoeve van ingroei in de ombuigingsopgave, met een looptijd voor onbepaalde tijd en hiervoor het positieve begrotingssaldo uit boekjaar 2025 van € 7 miljoen te storten in deze bestemmingsreserve.

Deadline

1 oktober 2024, i.v.m. raadstraject en wettelijke inzendtermijn naar toezichthouder voor 15 november 2024.

Raadsvoorstel

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college biedt jaarlijks de raad een ontwerp aan voor de begroting.

De raad stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Het college zendt de door de raad vastgestelde begroting vergezeld van de begrotingsstukken, binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 november van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

Wat is het doel?

Met deze begroting leggen wij u de kaders voor waarbinnen wij de door u vastgestelde doelstellingen bewerkstelligen. De begroting bevat een concrete vertaling van de mutaties die zich tussen het moment van vaststellen van de Perspectiefnota 2025 en de huidige begroting hebben voorgedaan of inzichtelijk zijn geworden. Wij vragen u de Begroting 2025 vast te stellen.

Daarnaast brengen wij u in positie om een inhoudelijk debat te voeren over de beleidsdoelstellingen.

Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Beslispunt 1: Programmabegroting jaar 2025 vast te stellen.

Ieder jaar stellen wij een begroting op waarin wij de beleids- en financiële doelstellingen voor het komende jaar beschrijven. Dit doen wij, zodat u uw kaderstellende rol kunt invullen en uw budgetrecht kunt uitoefenen. Wij vertalen de overeengekomen ambities en doelstellingen in plannen en activiteiten voor het komende jaar. Het eindresultaat hiervan is terug te vinden op de website: <https://dordrecht.begroting-2025.nl>. Een overzicht van alle eerder gepubliceerde P&C-documenten vindt u in het P&C-portal via <http://dordrecht.pcportal.nl>.

Beslispunt 2: Kennis te nemen van de Meerjarenraming jaar 2026 tot en met 2028.

Na het opstellen van de Perspectiefnota 2025 hebben zich diverse structurele ontwikkelingen voorgedaan die effect hebben op het meerjarig financieel perspectief voor de jaren 2026 tot en met 2028. Deze komen voort uit:

- Financiële effecten van de meicirculaire 2024.
- Overige ontwikkelingen van structurele aard die zijn geconstateerd bij het opstellen van de Bestuursrapportage 2024 en nog niet konden worden meegenomen in de Perspectiefnota 2025.
- Storting resultaat 2025 in bestemmingsreserve "Op weg naar ombuigingen" (zie beslispunt 6).

Ontwikkelingen die we verwerken in de Begroting 2025

		Bedragen × € 1.000			
Ontwikkelingen		2025	2026	2027	2028
1	Herstel POK-middelen	0	0	0	948
2	Afsc hrijvingslasten	654	-9	-275	-282
3	Verbonden partijen	162	-772	-799	-799
4	Rente	1.729	-521	-966	-86
5	Gesloten financ ieringen	-612	-573	-834	-694
6	Overige mutaties	-158	137	67	137
Totaal		1.775	-1.738	-2.808	-776

Geactualiseerd financieel perspectief Begroting 2025

De hierboven genoemde ontwikkelingen en de meicirculaire 2024 zorgen ervoor dat het financieel perspectief volgens onderstaande tabel wijzigt. Voor het begrotingsjaar 2025 is er sprake van een sluitende begroting. In 2026 is sprake van een iets minder negatief perspectief ten opzichte van de perspectiefnota, maar voor het (ravijn) jaar 2026 en de jaren erna blijft het grote negatieve saldo een zorgpunt. De noodzaak van het ombuigingstraject dat is opgestart, blijft bij dit geactualiseerde financiële perspectief ongewijzigd.

Financieel perspectief Begroting 2025

		Bedragen × € 1.000			
		2025	2026	2027	2028
Eindsaldo Perspectiefnota 2025		0	-23.145	-20.730	-21.775
1.	Meic irculaire 2024	5.358	6.251	3.565	1.673
2.	Ontwikkelingen	1.775	-1.738	-2.808	-776
3.	Bestemmingsreserve "Op weg naar ombuigingen"	-7.000			
Begrotingssaldo 2025 ev		133	-18.632	-19.973	-20.878

Beslispunt 3: Het volgend krediet (zonder effect op het totale begrotingssaldo) te verhogen:

a. Ambities openbare ruimte, € 4.750.000,- in jaar 2026 en € 4.750.000,- in jaar 2027.

Aanvullen is nodig om ambities waar te kunnen maken.

Om in de openbare ruimte de uitvoering mogelijk te maken van de ambitie verkeer, ambitie fietsen en de ambitie klimaatadaptatie/biodiversiteit/duurzaamheid uit het Politiek akkoord 2022-2026 is er naast het toegekende krediet voor 2024 en 2025 ook voor 2026 en 2027 investeringskrediet nodig. De meest effectieve wijze om deze ambities te realiseren is een combinatie van deze investeringen met de lopende MOP projecten en voor een effectieve uitvoering in 2026 en 2027 is voorafgaand aan de voorbereiding, uitwerking en participatie duidelijkheid nodig over de financiële mogelijkheden. Met deze reden wordt er in de begroting 2025 gevraagd om in te stemmen met een verhoging van het krediet ambities Openbare ruimte met € 4.750.000,- in jaar 2026 en met € 4.750.000,- in jaar 2027. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten bedragen € 200.000,- 2027 en € 400.000,- 2028 en verder, maar hiervoor is in de perspectiefnota 2025 al financiële dekking beschikbaar gesteld.

Beslispunt 4: Het volgende krediet (zonder effect op het totale begrotingssaldo) te verhogen:**a. Gymzaal Latourpad, € 870.000,- in jaar 2025.**Verhogen is noodzakelijk als gevolg van prijsontwikkelingen.

Het investeringskrediet voor nieuwbouw van de gymzaal aan het Latourpad van € 2.248.000,- is qua omvang niet toereikend. Er is sprake van een hoge bouwkostenstijging en een moeilijk te ontsluiten bouwplaats en mede hierdoor vertraging. Het krediet moet hierdoor in 2025 worden opgehoogd met € 870.000,-. De hogere kapitaallasten vanaf 2026 van circa € 24.000,- per jaar worden gedekt via een ophoging van de inkomsten voor gymzalen. De voor de gymzalen begrote inkomsten zijn sinds 2019 niet geïndexeerd en daarnaast is sprake geweest van significante groei van online aanvragen en verhuur via Dordt Sport.nl. Het online aanvragen zorgt voor een hogere bezettingsgraad van de gymzalen.

Beslispunt 5: De aanvullende beleidsindicatoren op te nemen in de toekomstige P&C-producten (programmabegroting en jaarstukken). De indicatoren zijn in samenspraak met de auditcommissie opgesteld.

In navolging van de Nota Kiezen, Sturen en Verantwoorden 2022-2026 (KSV) zijn nieuwe aanvullende indicatoren onderzocht in samenwerking met de raad en opgenomen in deze begroting. Deze indicatoren zijn aanvullend op de verplichte set indicatoren die voor de vergelijkbaarheid tussen gemeenten al reeds door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn voorgeschreven (de BBV-indicatoren). De nieuwe aanvullende indicatoren hebben tot doel de informatievoorziening aan de gemeenteraad verder te verbeteren. Vanaf het najaar van 2023 tot de zomer van 2024 is met de Auditcommissie een intensief traject doorlopen om deze wens te concretiseren. Daaruit heeft een werkgroep van leden van deze commissie samen met experts van het Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD) en de ambtelijke ondersteuning een verdiepende slag gemaakt op mogelijke aanvullende indicatoren. De kaders die voor deze aanvullende indicatoren zijn gemaakt hebben betrekking op:

- Het informatieniveau moet geschikt zijn voor de raad (niet tot op detailniveau, ook niet te abstract).
- Politiek onafhankelijk.
- Te gebruiken voor een langere periode (bijvoorbeeld zes jaar).
- Een vergelijking van de data van de indicatoren te kunnen maken in de tijd, niet perse met andere gemeenten.
- De indicatoren waar mogelijk elk jaar te meten.
- Een beknopte set van indicatoren aan te houden (+/- drie indicatoren per programma).
- Integreren in de begroting 2025 (nulmeting) en verder.

Binnen deze kaders heeft de werkgroep in juni 2024 een twintigtal aanvullende indicatoren voorgelegd aan de Auditcommissie, waarna opdracht is gegeven voor een directe nulmeting (eerste data voor de indicatoren) in de zomer van 2024. Het OCD heeft de nulmeting uitgevoerd, en de aanvullende indicatoren met data zijn in deze Begroting 2025 voor het eerst gepresenteerd. Na vaststelling van de aanvullende indicatoren, worden deze opgenomen in komende jaarstukken en begrotingen en volgt elk jaar een onderzoek van het OCD naar deze indicatoren voor nieuwe set data, met het eerstvolgende onderzoek in 2025.

Beslispunt 6: Een bestemmingsreserve "Op weg naar ombuigingen" te vormen ten behoeve van groei in de ombuigingsopgave, met een looptijd voor onbepaalde tijd en hiervoor het positieve begrotingssaldo uit boekjaar 2025 van € 7 miljoen te storten in deze bestemmingsreserve.

Wij kiezen ervoor het beoogde resultaat van € 7 miljoen in boekjaar 2025 te storten in een bestemmingsreserve. Dit bedrag is tevens de bovengrens. We staan vanaf 2026 voor een aanzienlijke ombuigingsopgave. De definitieve besluitvorming over hoe deze ombuigingen worden ingevuld vindt plaats bij de Perspectiefnota 2026. Dit betekent dat de tijd kort is tussen het moment waarop vastligt waarop precies bezuinigd wordt en het daadwerkelijk effectueren van deze ombuigingen. Dit stelt ons voor diverse uitdagingen, die we willen oplossen door het instellen van deze reserve. Dit zijn:

1. Wij willen voorkomen dat we nu al keuzen moeten maken, die de ruimte om fundamentele keuzen te maken in het bezuinigingstraject verkleint. Als bijvoorbeeld een voorziening nu definitief dreigt te verdwijnen vanwege een financieel tekort, kunnen we volgend jaar niet meer afwegen of we de voorziening willen behouden.
2. Er is soms ruimte nodig om bezuinigingen door te kunnen voeren. Zo kan volgend jaar bijvoorbeeld besloten worden vanaf 2026 te korten op een bepaalde voorziening, maar kunnen juridische kaders voorschrijven dat de bezuiniging moet plaatsvinden in een afbouw van meerdere jaren. Dat betekent dat we in jaar één of twee niet het volledig te bezuinigen bedrag kunnen realiseren.
3. Bij een aantal bezuinigingen is het denkbaar of mogelijk dat inwoners, bedrijven of maatschappelijke organisaties de voorziening of taak zonder gemeentelijke inzet zullen voortzetten. Daarbij kan het nodig zijn dat wij de betreffende voorziening of taak nog één of twee jaar incidenteel financieren, met de uitdrukkelijke afspraak dat dit incidenteel is en er perspectief moet zijn op continuering.
4. Aflopende incidentele financiering van taken, die nog een incidentele impuls nodig hebben om op het gewenste niveau te komen.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

Weerstandsvermogen: In de begroting wordt bij diverse onderdelen ingegaan op de financiële positie van de gemeente en de bestaande risico's. Een samenvatting van de financiële positie is terug te vinden onder Algemeen/Financiële hoofdlijnen. De risico's worden beschreven onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Geen.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Perspectiefnota 2025](#).

Hoe wordt dit betaald?

Niet van toepassing.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Wij sturen de vastgestelde begroting voor 15 november 2024 naar de provincie Zuid-Holland.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 1 oktober 2024 inzake Vaststellen Begroting 2025;

gelet op artikel 191, lid 1 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

de Programmabegroting jaar 2025 vast te stellen;

kennis te nemen van de Meerjarenraming jaar 2026 tot en met 2028;

het volgende krediet (zonder effect op het totale begrotingssaldo) te verhogen:

a. Ambities openbare ruimte, € 4.750.000,- in jaar 2026 en € 4.750.000,- in jaar 2027;

het volgende krediet (zonder effect op het totale begrotingssaldo) te verhogen:

a. Gymzaal Latourpad, € 870.000,- in jaar 2025;

de aanvullende beleidsindicatoren op te nemen in de toekomstige P&C-producten (programmabegroting en jaarstukken);

een bestemmingsreserve "Op weg naar ombuigingen" te vormen ten behoeve van ingroei in de ombuigingsopgave, met een looptijd voor onbepaalde tijd en hiervoor het positieve begrotingssaldo uit boekjaar 2025 van € 7 miljoen te storten in deze bestemmingsreserve.

Aldus besloten in de vergadering van